

aan Ministerie van Financiën
datum 15 februari 2024
betreft Consultatie reactie klimaatmaatregelen financiële sector

Consultatiereactie

Inleiding

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) heeft met interesse kennisgenomen van de consultatie betreffende mogelijke wettelijke of alternatieve maatregelen om de bijdragen van financiële ondernemingen aan de klimaattransitie en energietransitie te versterken. De NVB staat volledig achter het doel van de overheid, namelijk het versnellen van verduurzamen van de economie zodat verdere klimaatverandering kan worden tegengegaan. Over de manier waarop hier mogelijk uitvoering aan wordt gegeven door de overheid, heeft de NVB serieuze zorgen en suggesties hoe het wel kan. De NVB maakt daarom graag gebruik van de mogelijkheid te reageren.

- 1 De NVB is **tegen een nationale wettelijke inspanningsverplichting** en afdwingbaar betrokkenheidsbeleid voor de financiële sector gericht op klimaatmitigatie en de energietransitie, bij onvoldoende investeringsperspectief in de reële economie. Alleen als de reële economie gelijktijdig en in hetzelfde tempo in staat wordt gesteld of wordt uitgedaagd om verduurzaming te versnellen zijn klimaatmitigatie en de energietransitie daadwerkelijk te realiseren.
- 2 De NVB is **voorstander van regulering van de reële economie** middels het stellen van concrete transitiepaden en normeren en beprijzen. Dit zal richting en versnelling geven aan verduurzaming. Deze regulering heeft de meeste impact als deze op Europees niveau wordt ingevoerd.
Bijvoorbeeld: (financiële) stimulans voor de consument leidt tot een verhoogde vraag naar duurzame producten en diensten. Deze producten kunnen daarmee bijdragen aan een bestendige businesscase voor banken bedrijven zodat banken hun financieringskeuzes en risico's daarop kunnen baseren.
- 3 De NVB is van mening dat (met name) **Europese wetgeving de rol van banken in de klimaat- en energietransitie in belangrijke mate kan versterken** mits deze geldt voor alle Europese banken. Additionele (wettelijke) bepalingen op nationaal niveau zullen minder effectief zijn doordat het risico ontstaat dat bestaande en komende wetgeving wordt doorkruist, waardoor ook het level playing field wordt verstoord.

Ad 1. Een eenzijdige nationale wettelijke inspanningsverplichting schiet haar doel voorbij

De transitie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de overheid, de financiële sector en de reële economie. Een eenzijdige nationale inspanningsverplichting kan dit samenspel en het gelijk speelveld verstoren, zoals ook aangegeven in o.a. de reactie van VNO-NCW. De financiële sector ondersteunt de inspanningen en de ontwikkeling van de bredere economie, maar is niet als enige verantwoordelijk voor het realiseren van de benodigde verduurzaming. Ook het bedrijfsleven en consumenten hebben een primaire rol in het halen van de Europese klimaatdoelstellingen. Een inspanningsverplichting voor alleen de financiële sector sluit daar niet bij aan.

Ad 2. De NVB is voorstander van Europese regulering van de reële economie met concrete transitiepaden

De klimaattransitie vereist een effectief samenspel tussen de overheid, de financiële sector én haar klanten (de reële economie). Het is aan de overheid om duidelijke kaders en normen op te stellen. Zonder concreet overheidsbeleid, maar met een eenzijdige, inspanningsverplichting voor banken, worden banken in de positie gedwongen dat zij ingrijpende maatschappelijke keuzes moeten maken die niet worden ondersteund door een duidelijke normering voor de reële economie. De NVB is daarom van mening dat een succesvolle klimaattransitie van de overheid het volgende vereist:

1. Duidelijke kaders voor de reële economie.

Sectorale transitiepaden die in lijn zijn met een 1,5°C-scenario moeten duidelijkheid scheppen over welke activiteiten en financiële stromen banken kunnen gaan uitfaseren en opschalen om bij te dragen aan de transitie;

2. Een uitgebreider overheidsfinancieringsinstrumentarium (bij wijze van financiële prikkel) voor consumenten en bedrijfsleven.

Een dergelijk instrumentarium helpt bedrijven in de reële economie op weg naar praktisch een halvering van emissies in 2030 en klimaatneutraliteit in uiterlijk 2050.¹ Parallel blijft de bankensector ook haar eigen financieringsinstrumentarium ontwikkelen, zoals onderzoek van een klimaatlabel in het kader van klimaatadaptatie. Daarnaast kijken banken naar manieren waarbij het overheidsinstrumentarium en het bankeninstrumentarium elkaar versterken, zoals bijvoorbeeld via de Groenregeling al wordt gedaan.²

3. Een wettelijke grondslag voor data-uitvraag.

Hiermee kunnen banken emissiedata opvragen om, aansluitend op de rapportageverplichtingen vanuit o.a. de CSRD, klanten nog gericht bij te staan in de verduurzaming van hun bedrijfsvoering. Klanten kunnen met de emissiedata waarover zij beschikken een transitiepad bepalen, waar vervolgens de banken op kunnen sturen. Banken kunnen op basis van deze data ook data gedreven beslissingen nemen over het

¹ Het IBO-advies van Van Geest bepleitte eerder meer inzet van beleidsinstrumenten voor normeren, beprijzen en gericht subsidiëren. De NVB steunt dit advies.

² De Groenregeling - RVO

verder financieren van klanten die duidelijk achterlopen ten opzichte van hun sectorale transitiepad.

4. *Geleidelijke en duidelijke infasering van nieuwe strengere emissienormen voor consumenten en sectoren en activiteiten.*

Als het voor consumenten en bedrijven duidelijk is aan welke normen ze moeten voldoen, en er handhaving is op die normen, dan zal de markt effectiever worden in emissiereductie die in lijn is met de nationale en internationale klimaatdoelen. Die normen moeten vanzelfsprekend passen bij de ambitie van een klimaatneutraal Nederland in 2050. Geleidelijke infasering helpt consumenten en bedrijven om aan die normen te voldoen. En – uitgaande van het beschikbaar zijn of komen van een duurzaam alternatief - helpt daarmee de banken om passende producten en diensten te ontwikkelen, om klanten te helpen in de transitie. Banken zullen rekening houden met de transitierisico's als gevolg van steeds strengere normen. Een lat leggen helpt klanten: zij weten dan waar zij aan toe zijn en als er tegelijkertijd handelingsperspectief is, zal er actie volgen van consumenten en bedrijven.

Voorbeeld: Door het wettelijk verplicht stellen van een minimum energielabel bij de (ver)koop van woningen, worden woningeigenaren geprikkeld verduurzamingskeuzes voor hun woning te maken.

De voorstellen van de NVB zijn voorbeelden van hoe de overheid kaders en normen kan stellen. Gezamenlijke inspanning door overheid, financiële sector en reële economie moet leiden tot een succesvolle klimaattransitie.

Ad 3. Additionele nationale wetgeving versus bestaande (Europese) wetgeving

De afgelopen jaren is het EU Sustainable Finance Framework (door)ontwikkeld. Het beoogt banken te stimuleren om meer duurzame activiteiten te financieren (o.a. taxonomie, SFDR, CSR, CSDDD).³ De ECB ontwikkelt daarbij een uitgebreid Europees raamwerk voor het toezicht op de wijze waarop banken omgaan met klimaatrisico's en -doelstellingen. Banken spannen zich hard in om dit op goede wijze te implementeren. Het opwerpen van additionele, nationale wet- en regelgeving kan deze regels doorkruisen en de uitvoering en naleving daarvan bemoeilijken. Als banken verschillende acties en rapportages verwachten, heeft dat gevolgen voor de effectiviteit van de klimaatregels. Het zorgt ook voor hogere lasten voor bedrijven en consumenten, zonder dat dat noodzakelijkerwijs bijdraagt aan een effectievere klimaatpak. Dat heeft in dat geval niet alleen gevolgen voor het gelijk speelveld van de bancaire praktijk in Nederland, maar ook voor de activiteiten van die banken in andere lidstaten en zelfs buiten de EU. Zoals ook aangegeven in de reactie van o.a. het Verbond van Verzekeraars en DUFAS, leidt het doorkruisen van het Europese raamwerk tot onduidelijkheden en tegenstrijdigheden die contraproductief zijn voor het effectief behalen van de klimaatdoelstellingen.

³ Sustainable Finance Framework: EUR-Lex - 52021DC0390 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

De NVB is er daarom van overtuigd dat het beter is om de komende jaren prioriteit te geven aan het implementeren van recent ingevoerde Europese regels en deze uit te werken, en zo nodig te evalueren.

Het introduceren van een wettelijke inspanningsverplichting behelst het risico dat daarmee bestaande en komende wetgeving doorkruist wordt en daarmee het Europees level playing field wordt verstoord. Dit heeft juist een contraproductief effect op het behalen van de klimaatdoelstellingen.

Zie hieronder de beantwoording van de algemene vragen.

3.1 Algemene vragen

Vraag 1. Kunnen nieuwe maatregelen volgens u bijdragen aan het versterken van de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie en zo ja, welke, waarom en op welke wijze?

Vraag 2. Kan wetgeving volgens u bijdragen aan het versterken van de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie en zo ja, waarom, op welke wijze? Welke financiële ondernemingen zouden onderwerp moeten zijn van eventuele klimaatwetgeving gericht op het versnellen van de transitie?⁴ Dient gedifferentieerd te worden tussen grote en kleine ondernemingen of tussen verschillende sectoren?

Vraag 3. Ziet u bezwaren tegen het instellen van nationale klimaatwetgeving voor de financiële sector en zo ja, waar heeft deze betrekking op?

Vraag 7. Heeft u zicht op alle aanstaande en bestaande maatregelen met betrekking tot vergroening van de financiële sector op Europees en nationaal niveau en wat dat voor u betekent? Wat mist u daarin? Ziet u aanleiding voor nationale maatregelen in aanvulling op Europese maatregelen?

De bijdrage van de financiële sector aan de klimaat- en energietransitie kan worden versterkt door wettelijke kaders en normen over de richting van de rechtvaardige transitie in de reële economie te creëren. Maatregelen moeten werkbaar, voorspelbaar en concreet zijn. Dit houdt in dat de methodiek helder is en ook over een langere periode kan worden toegepast. De samenhang tussen verschillende initiatieven is belangrijk voor de effectiviteit van de maatregelen. Ook moeten maatregelen zich focussen op het wegnemen/verminderen van hindernissen om de financiering van bepaalde transitieprojecten mogelijk te maken, en moeten deze zich richten op de reële economie.

De klimaat- en energietransitie vormen een gedeelde verantwoordelijkheid. Maatregelen moeten daarom in beginsel van toepassing zijn op alle ondernemingen, met een differentiatie gebaseerd op de grootte van bedrijven en per sector. Samenwerking tussen de financiële sector, de overheid en de reële economie is daarbij noodzakelijk. Bijvoorbeeld door het inzetten van instrumenten zoals gericht subsidiëren en beprijzen van de reële economie.⁵ Door middel van het stellen van scherpe en heldere doelen voor sectoren wordt er door de overheid gestuurd op een haalbare transitie. Het is van belang dat er samenhang is in de verplichtingen die aan verschillende actoren in de economie worden opgelegd, omdat er afhankelijkheid is tussen de verschillende actoren.

Maatregelen dienen daarnaast gebaseerd te zijn op Europees beleid, en mogen dit niet doorkruisen, om een gelijk speelveld te waarborgen. Het effect van de maatregelen is het grootst wanneer er ook voor de reële economie kaders en normen zijn die zijn gericht op klimaat. Banken kunnen op basis hiervan het gesprek aangaan met hun klanten over hun

⁴ Het begrip financiële ondernemingen is gedefinieerd in art. 1:1 Wft, waarin ook de verschillende financiële ondernemingen die onder deze definitie vallen genoemd worden.

⁵ “Scherpe doelen, scherpe keuzes: IBO aanvullend normerend en beprijzend nationaal klimaatbeleid voor 2030 en 2050”.

transitieplannen, en data gedreven beslissingen nemen over het (verder) financieren van bedrijven. Er is op dit moment een groot pakket aan EU-maatregelen waarvan de implementatie complex is en het bewijs van effectiviteit tijd nodig heeft. Nationale wetgeving die de uitwerkingen van deze EU-wetgeving onvoldoende in ogenschouw neemt kan ineffectief en mogelijk averechtse effecten veroorzaken. De sector pleit dan ook om gezamenlijk verder in te zetten op de versnelling van de transitie op Europees niveau.

Vraag 4. Ziet u alternatieven in plaats van wetgeving die de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie kan versterken?

De klimaattransitie vereist een effectief samenspel tussen de overheid, de financiële sector én haar klanten (de reële economie). Het is aan de overheid om duidelijke kaders en normen op te stellen. Zonder concreet overheidsbeleid, maar met een eenzijdige, inspanningsverplichting voor banken, worden banken in de positie gedwongen dat zij ingrijpende maatschappelijke keuzes moeten maken die niet worden ondersteund door een duidelijke normering voor de reële economie. De NVB is daarom van mening dat een succesvolle klimaattransitie van de overheid het volgende vereist:

1. *Duidelijke kaders voor de reële economie.*

Sectorale transitiepaden die in lijn zijn met een 1,5°C-scenario moeten duidelijkheid scheppen over welke activiteiten en financiële stromen banken kunnen gaan uitfasen en opschalen om bij te dragen aan de transitie;

2. *Een uitgebreider overheidsfinancieringsinstrumentarium (bij wijze van financiële prikkel) voor consumenten en bedrijfsleven.*

Een dergelijk instrumentarium helpt bedrijven in de reële economie op weg naar praktisch een halvering van emissies in 2030 en klimaatneutraliteit in uiterlijk 2050.⁶ Parallel blijft de bankensector ook haar eigen financieringsinstrumentarium ontwikkelen, zoals onderzoek van een klimaatlabel in het kader van klimaatadaptatie. Daarnaast kijken banken naar manieren waarbij het overheidsinstrumentarium en het bankeninstrumentarium elkaar versterken, zoals bijvoorbeeld via de Groenregeling al wordt gedaan.⁷

3. *Een wettelijke grondslag voor data-uitvraag.*

Hiermee kunnen banken emissiedata opvragen om, aansluitend op de rapportageverplichtingen vanuit o.a. de CSRD, klanten nog gericht bij te staan in de verduurzaming van hun bedrijfsvoering. Klanten kunnen met de emissiedata waarover zij beschikken een transitiepad bepalen, waar vervolgens de banken op kunnen sturen. Banken kunnen op basis van deze data ook datagedreven beslissingen nemen over het verder financieren van klanten die duidelijk achterlopen ten opzichte van hun sectorale transitiepad.

4. *Geleidelijke en duidelijke infasering van nieuwe strengere emissienormen voor consumenten en sectoren en activiteiten.*

Als het voor consumenten en bedrijven duidelijk is aan welke normen ze moeten voldoen, en er handhaving is op die normen, dan zal de markt effectiever worden in emissiereductie die in lijn is met de nationale en internationale klimaatdoelen. Die normen moeten vanzelfsprekend passen bij de ambitie van een klimaatneutraal

⁶ Het IBO-advies van Van Geest bepleitte eerder meer inzet van beleidsinstrumenten voor normeren, beprijzen en gericht subsidiëren. De NVB steunt dit advies.

⁷ De Groenregeling - RVO

Nederland in 2050. Geleidelijke infasering helpt consumenten en bedrijven om aan die normen te voldoen. En – uitgaande van het beschikbaar zijn of komen van een duurzaam alternatief - helpt daarmee de banken om passende producten en diensten te ontwikkelen, om klanten te helpen in de transitie. Banken zullen rekening houden met de transitierisico's als gevolg van steeds strengere normen. Een lat leggen helpt klanten: zij weten dan waar zij aan toe zijn en als er tegelijkertijd handelingsperspectief is, zal er actie volgen van consumenten en bedrijven.

Voorbeeld: Door het wettelijk verplicht stellen van een minimum energielabel bij de (ver)koop van woningen, worden woningeigenaren geprikkeld verduurzamingskeuzes voor hun woning te maken.

Vraag 5. Welke effecten kunnen eventuele nieuwe maatregelen volgens u hebben op MKB financiering? (zie ook vraag 21 over de effecten van wetgeving op het financieringsaanbod voor het mkb)

Vraag 6. Welke effecten kunnen eventuele nieuwe maatregelen volgens u hebben op het ondernemings- en vestigingsklimaat? (zie ook vragen 20 -22 over de effecten van wetgeving op ondernemings- en vestigingsklimaat)

Vraag 21. Ziet u mogelijke effecten van eventuele wetgeving, bijvoorbeeld op het gebied van regeldruk, uitvoerbaarheid, vestigingsklimaat? Geldt dat voor wetgeving gebaseerd op één van de drie denkrichtingen of in het algemeen? Hoe zouden deze mogelijke negatieve effecten kunnen worden ondervangen?

Vraag 22. Ziet u mogelijke effecten van eventuele wetgeving voor het financieringsaanbod van het mkb? Geldt dat voor wetgeving gebaseerd op één van de drie denkrichtingen of in het algemeen? Hoe zouden deze mogelijke negatieve effecten kunnen worden ondervangen? Zou bijvoorbeeld een uitzondering voor verplichtingen aangaande financiering van het MKB een werkbare oplossing kunnen bieden voor mogelijke negatieve effecten?

Vraag 23. Een aantal opties in de verkenning gaan mogelijk verder dan in de EU geldende en in voorbereiding zijnde regelgeving. Ziet u daar bezwaren tegen? Wat vindt u van mogelijke verschillen in eisen die gesteld zouden kunnen worden aan Nederlandse bedrijven versus de eisen die worden gesteld aan bedrijven die elders in de EU actief zijn? Welke gevolgen verwacht u dat eventuele verdergaande nationale wetgeving zal hebben voor de concurrentiepositie van in Nederland gevestigde ondernemingen?

EU-lidstaten bespreken gezamenlijk beleid om de transitie te bewerkstelligen. Op deze manier wordt het gelijk speelveld gewaarborgd en worden regels uniform toegespitst op de nationale context. Fragmentatie van wetgeving en verschil in standaarden en methodieken leiden tot een ongelijk speelveld. Klimaatverandering is een grensoverschrijdend probleem. Dat vraagt om een internationaal antwoord. Grote banken opereren namelijk in verschillende landen. Het is daarom beter om Nederlandse ambities Europees uit te dragen.

Nieuwe maatregelen kunnen enkel voordeel opleveren voor het ondernemings- en vestigingsklimaat, indien deze gericht zijn op het creëren van kansen en het beperken van klimaatrisico's. Hierbij hoort een gelijk speelveld op het gebied van wet- en regelgeving binnen de EU en eventueel ook mondiaal. Vervolgens kan er nationaal meerwaarde worden gecreëerd door ondersteunend beleid te ontwikkelen, zodat concurrentievoordeel wordt behaald.

De maatregelen die de overheid en de financiële sector nemen om zowel transities te stimuleren als ook om risico's te beprizen, hebben een effect op het midden- en kleinbedrijf. Positieve effecten zijn dat maatregelen duidelijk maken dat de transitie onvermijdelijk is en dat het loont om hierop te anticiperen. Daarbij adviseren wij wel dat er instrumenten beschikbaar komen vanuit de overheid, bijvoorbeeld via RVO, waardoor het inzichtelijk wordt aan welke eisen een mkb'er moet voldoen, welke maatregelen deze moet nemen en welke regelingen daarbij kunnen helpen.

Negatieve effecten zijn dat de administratieve lasten kunnen stijgen, omdat er meer informatievragen worden gesteld door grotere partners en klanten. Voor Nederlandse bedrijven met internationale ketens zal verschillende wet- en regelgeving in EU-lidstaten niet alleen nationaal gevolgen hebben op o.a. het mkb, maar ook internationaal - door verschillende verzoeken om data en het naleven van bepaalde normen. Standaardisatie op EU-niveau kan de administratielast verlichten.

Kansen ontstaan voor het mkb via bijvoorbeeld de ontwikkeling van nieuwe duurzame producten en diensten en de kostenbesparingen die zij mogelijk kunnen behalen met verduurzaming.

Vraag 8 [Vraag aan financiële ondernemingen] Welke informatie heeft u nodig om te zorgen dat uw activiteiten bijdragen aan de transitie naar een klimaat-neutrale economie?

Vraag 9. Welke ideeën heeft u om de link tussen de activiteiten van financiële ondernemingen en bijdragen aan emissiereducties in de reële wereld te versterken? Welke methoden, indicatoren, of maatregelen zouden daarbij in het bijzonder kunnen helpen?

Vraag 10. . Welke ideeën heeft u om ervoor te zorgen dat de informatie die financiële ondernemingen rapporteren over duurzaamheid een beter beeld geeft van de benodigde verschuiving in geldstromen?

Op dit moment is er een breed pakket aan Europese wetgeving in ontwikkeling, zoals de CSRD, CSDDD en Taxonomie. De implementatie hiervan is complex; de financiële sector en het bedrijfsleven kunnen ondersteuning gebruiken vanuit de overheid. Mogelijkheden voor de overheid om de financiële sector te ondersteunen, zijn het beschikbaar stellen van data, toezichthouden op de naleving van normen voor bedrijven, het waarborgen van coherentie met Europese wetgeving, helderheid bieden in transitiepaden en ondersteuning bieden in de interpretatie van wetgeving en normen.

Voorbeeld:

Het beschikbaar stellen van data, zoals de toegang tot de emissiedata van het RIVM (gerapporteerd door bedrijven) en van het CBS (data over sectoren). Dit zou de slagkracht van de Nederlandse financiële sector om financiering naar duurzame economische activiteiten te sturen, versterken. De centrale overheid zou een databank (b.v. bij het CBS) kunnen ontwikkelen met duurzaamheidsinformatie van:

- publiekrechtelijke rechtspersonen (zoals lagere overheden en universitair medische centra)
- aan de overheid gelieerde privaatrechtelijke rechtspersonen (woningcorporaties, netbeheerders en drinkwaterbedrijven, zogenaamde “Public Sector Entities”).

Deze data kan de centrale overheid zelf ook gebruiken, bijvoorbeeld voor haar groene obligatieprogramma voor uitvoeringsinstanties (zoals Rijkswaterstaat). De toegang hiervan voor bedrijven en de bredere samenleving is ook nuttig voor het creëren van bewustwording op basis van vergelijking. Inzicht in de vergelijking met een concurrent of een andere sector kan leiden tot verbetering van duurzame activiteiten.

Er zijn veel initiatieven en methoden die de activiteiten van financiële ondernemingen en de bijdrage daarvan in de reële wereld met elkaar verbinden, waaronder PCAF en PACTA. Om effectiviteit en coherentie te waarborgen is het nodig om te evalueren wat er al is en waar verbetering en/of uitbreiding mogelijk is. Dit soort methoden helpen banken een bijdrage te leveren aan de transitie en om hun klanten hierin te ondersteunen. De NVB en haar leden blijven samenwerken gericht op het delen van kennis en ervaringen m.b.t. klimaatmethoden en -standaarden. Daarnaast kan een verbetering van risicoanalyses deze link inzichtelijk maken, bijvoorbeeld via de TCFD aanbevelingen. Banken maken analyses van materiele risico's. Gedeeltelijk uit eigen beweging, maar ook in samenhang met bestaande wetgeving en de ECB/DNB. Ook wordt gekeken naar welke maatregelen de meeste impact hebben en hoe hierop kan worden gestuurd.

Het meten van financieringsstromen naar duurzame en niet-duurzame activiteiten is lastig als het gaat om financieringen t.b.v. de publieke sector, omdat vaak niet helder is waar de gelden voor worden aangewend anders dan voor “wettelijke taken”. Zoals ook aanbevolen door het Platform Sustainable Finance van de Europese Commissie zou daarom moeten worden verkend hoe de EU Taxonomie van groene economische activiteiten ook kan worden gebruikt voor het financieren van de publieke sector.⁸ De Nederlandse overheid zou deze opvolging moeten aanmoedigen.

Vraag 11. In hoeverre kan een wettelijke inspanningsverplichting de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie versterken?

Vraag 14. Welke mogelijke nadelen ziet u bij een inspanningsverplichting? Hoe zouden die eventueel kunnen worden ondervangen?

Vraag 15. Voor welke financiële ondernemingen zou een inspanningsverplichting zinvol zijn? Dient gedifferentieerd te worden tussen grootte of typen onderneming?

⁸ (Platform on Sustainable Finance's recommendations on data and usability of the EU taxonomy (europa.eu), Section 3.1.1.2)

Vraag 16. Welke vorm van handhaving zou het meest passend zijn bij een eventuele inspanningsverplichting? Met andere woorden: wie zou het best kunnen toezien op de naleving?

Vraag 17. Ziet u mogelijkheden voor een resultaatverplichting ten opzichte van een inspanningsverplichting zoals bovenstaande? Ziet u bepaalde risico's bij een resultaatverplichting?

De transitie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de overheid, de financiële sector en de reële economie. Hierdoor is het onduidelijk waar in de praktijk de grens zou moeten liggen van een inspanningsverplichting voor de financiële instellingen. De grootste (scope 3) emissies van een bank zijn de emissies van de bedrijven en consumenten die zij financiert. Daarom hebben het bedrijfsleven en consumenten een primaire rol in het halen van de Europese klimaatdoelstellingen. Een eenzijdige, nationale verplichting kan dit samenspel en het gelijk speelveld verstoren. De financiële sector ondersteunt de inspanningen en de ontwikkeling van de bredere economie, maar is niet primair verantwoordelijk voor het realiseren van de benodigde verduurzaming van haar klanten. Een inspanningsverplichting is dan ook een stap te ver.

Wettelijke regulering van klimaatplannen is onderdeel van het voorlopig akkoord voor de CSDDD. De banken die het Klimaatcommitment hebben ondertekend, hebben allemaal een klimaatplan. De banken werken eraan om die plannen, de beschikbaarheid en de kwaliteit van emissiedata en de bijbehorende klimaatplannen te verbeteren. Wettelijke regulering van databeschikbaarheid kan leiden tot verbeterde vergelijkbaarheid en zou kleinere banken mogelijk ook kunnen ontlasten – ze hoeven niet langer zelf het wiel uit te vinden. Het verdient sterk de voorkeur de wettelijke regulering van databeschikbaarheid Europees te regelen, wat deels met de CSRD ook al het geval is.

Een resultaatsverplichting staat flexibiliteit en ondernemerschap in de weg en draagt daarmee niet bij aan het bereiken van het doel. Eventuele nadere vormgeving moet plaatsvinden in Europees verband. Zo wordt van de financiële sector onder verschillende Europese wetgeving (CSRD, Pillar 3) verwacht dat zij transparant zijn/rapporteren over de emissies in hun portefeuilles. Ook wordt van hen verwacht dat zij klanten aanjagen om te versnellen op de reductie van deze emissies, maar door allerlei afhankelijkheden kan hier geen resultaat aan worden verbonden. Een additionele resultaatsverplichting leidt tot het risico van uitsluiting van risicovolle klanten, terwijl juist deze klanten de transitie moeten maken waarbij betrokkenheidsbeleid belangrijk is.

12. Zouden andere doelen dan “de financieringen en beleggingen in lijn te brengen met de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs, de doelstelling om in 2050 in de Europese Unie klimaatneutraal te zijn en/of de klimaatambities van het kabinet” zinvoller zijn om de bijdrage van de financiële sector aan de klimaat- en energietransitie te vergroten?

Deze twee hier genoemde doelen zijn belangrijk en we vinden dat hier terecht de focus op ligt. Daarmee heeft Nederland zich verbonden aan de internationale klimaatdoelen van Parijs. Dit is ook in de Klimaatwet geregeld. We zijn geen voorstander van het opstellen van nationale klimaatdoelen die afwijken van de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs en overige op nationaal, Europees of internationaal niveau vastgelegde afspraken. Dat

zou immers een doorkruising kunnen vormen van die vastgelegde doelstellingen en daarmee de effectiviteit daarvan kunnen raken. Waar het gaat om transitie, kan wettelijke normering van het transitiekader, zoals het formuleren van sectorale transitiepaden, ter aanvulling van de vastgestelde klimaatdoelstellingen wel een bijdrage leveren. Ook lijkt het ons goed als er onderzocht wordt welke doelen en metrics gebruikt kunnen worden voor het meten van impact (financiering van verduurzaming). Ook hiervoor is Europese invoering dan het beste. Wij verwijzen verder naar het antwoord bij vragen 3 en 4.

13. Zouden financiële ondernemingen een of meerdere indicatoren moeten worden voorgeschreven die de voortgang richting het doel meet? Zo ja, welke en voor welk doel?

Banken stellen doelen op met betrekking tot bijvoorbeeld emissies, emissie intensiteit uitgifte van groene leningen en publiceren hun green asset ratio. Dit komt voort uit Europese wetgeving, waardoor additionele nationale verplichtingen overbodig zijn en eventueel zelfs een tegenstrijdig effect opleveren. Voor het opstellen van indicatoren is het nodig dat definities helder zijn, data beschikbaar is, methoden uniform worden geïnterpreteerd en dat de voortgang wordt gemeten. Daarom is het belangrijk om aan te sluiten bij bestaande Europese indicatoren en rapportagestandaarden.

18. De klimaatplanverplichting op grond van de CSDDD zal gaan gelden voor een deel van de Nederlandse financiële sector, namelijk de instellingen die de hierboven genoemde drempelwaarden halen. Vindt u het wenselijk als deze verplichting voor een groter deel van de Nederlandse financiële sector zou gelden? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet? Hoe kijkt u er tegen aan als eventuele nationale wetgeving aanvullende eisen stelt bovenop aanverwante IMVO-wetgeving?

Financiële instellingen moeten een klimaatplan opstellen om hun verantwoordelijkheid te nemen in de transitie. Hier hebben banken zich vrijwillig aan gecommitteerd, met de ondertekening van het Klimaatcommitment Financiële Sector in 2019.

De reikwijdte van nationale IMVO-wetgeving is breder dan alleen klimaat gerelateerde onderwerpen. De sector wil binnen de scope vallen van de CSDDD, mits dit voor alle EU-lidstaten geldt. Om versnippering te voorkomen in de wijzen waarop EU-lidstaten de CSDDD implementeren, is terughoudendheid op nationaal gebied nodig. Coherentie en consistentie worden op deze manier gewaarborgd.

Vraag 19. Zouden de bestaande verplichtingen met betrekking tot het betrokkenheidsbeleid scherpere vereisten moeten bevatten over klimaat-effecten om de bijdrage van de financiële sector aan de klimaat- en energietransitie te versterken? Hoe zou deze verplichting er uit kunnen zien?

Vraag 20. Zouden de bestaande verplichtingen met betrekking tot het betrokkenheidsbeleid voor meer financiële ondernemingen moeten gelden? Zo ja, welke?

Ook hier geldt dat op Europees niveau verplichtingen gelden ten aanzien van transparantie (CSRD en SFDR). Zo is er recent een politiek akkoord bereikt over de CSDDD, en ook vanuit prudentieel toezicht wordt toegezien op klimaatbeleid van banken. Een aanvullende nationale

wettelijke verplichting zou, in lijn met hetgeen wij hiervoor hebben opgemerkt, een ineffectieve doorkruising van de transitie zoals deze vanuit EU-niveau wordt ingestoken, kunnen opleveren en is daarmee onwenselijk. Binnen het Europese kader wordt reeds onderscheid gemaakt naar de aard van de activiteiten van de diverse financiële ondernemingen (zie bijvoorbeeld de reikwijdte van de CSRD, SFDR en CSDDD, maar ook de sectorale richtsnoeren vanuit ESMA, EBA en EIOPA). Een nationale matrix, of deze nou een generieke verplichting voor alle financiële ondernemingen, dan wel een eigen verplichting per type financiële onderneming zou behelzen, zou tot onduidelijkheid en conflicterende kaders leiden en daarom de bijdrage van de financiële sector aan de klimaat- en energietransitie niet versterken.

3.4 Overige vragen

24. Bovenstaande consultatie is gericht op klimaat- en de energietransitie. Ziet u meerwaarde in het opnemen van andere milieudoelen, zoals bijvoorbeeld de transitie naar een circulaire economie of de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen, in deze verplichtingen of het voorstellen van gelijksoortige wetgeving omtrent andere milieudoelen? Zo ja, welke en op welke manier verwacht u dat wettelijke of alternatieve maatregelen de bijdrage van de financiële sector aan deze andere milieudoelen kan versterken?

De samenhang tussen de klimaat- en energietransitie en onderwerpen als biodiversiteit en circulariteit is groot en onvermijdelijk. Een startpunt is het bepalen van het 'do no significant harm' beginsel voor elke maatregel die wordt genomen in de transitie. Verder is helder en stimulerend beleid voor zowel biodiversiteit als circulariteit zeer wenselijk, al kan dit in fasen: het is vooral zaak om het klimaatbeleid zo snel mogelijk neer te zetten.

25. Heeft u nog andere ideeën over wettelijke of alternatieve maatregelen ter versterking van de bijdrage van de financiële sector aan de energietransitie die u wilt meegeven?

Wij dringen aan op helder beleid rondom klimaatadaptatie, biodiversiteit en de circulaire economie. Ook voor de klimaat- en energietransitie is dit van belang: een zonnepanelenpark onder water levert geen stroom, en meer natuur-inclusieve oplossingen zorgen voor meer CO₂-opslag en voor het bufferen van klimaateffecten. Het is belangrijk dat de overheid actie neemt op het klimaatbestendig en weerbaar houden van Nederland en haar burgers. Dit is een primaire taak van de overheid. Zo moet er zo snel mogelijk duidelijkheid worden verschaft over de ruimtelijke ordening (o.a. waar wel / niet bouwen). De financiële sector kan dan verder op dit beleid voortbouwen en als versneller werken. Andere voorbeelden zijn het verminderen van de vervuiling van onze wateren, zodat we in 2027 de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water kunnen behalen, en het aanpassen van het Bouwbesluit, zodat we in onze nieuwe gebouwen minder water gaan gebruiken.

Op de woningmarkt moeten mitigatiemaatregelen zo klimaatbestendig mogelijk zijn en adaptatiemaatregelen zo veel mogelijk klimaatneutraal en natuur-inclusief zijn. Daarnaast moet natuur-inclusief handelen de norm worden, door dit bijvoorbeeld onderdeel te maken van alle aanbestedingen van nationale en regionale overheden. Uiteindelijk moeten we er naartoe werken dat duurzaam handelen de norm wordt voor alle actoren in de Nederlandse economie. Het moet in de basisbeginselen van alle instellingen worden verweven, zodat het wordt geïntegreerd door de gehele economie.

Ook is het belangrijk dat er aandacht komt voor de duurzaamheidsrapportage van publieke sector instanties. Deze zijn nu buiten de EU duurzaamheidsrapportage-wet- en regelgeving gehouden. Hierdoor kunnen publieke sector banken de duurzaamheid van hun klanten minder eenvoudig beoordelen.

Ten slotte kan de overheid nog actiever kijken naar het ombuigen van financieringsstromen naar een duurzame economie, zoals het verstrekken van subsidies aan niet-duurzame activiteiten naar duurzame activiteiten en het heffen van belastingen.

